

20.2.2013

OM 7/43/2013

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntönnä 9.1.2013 dnro YM027:00/2011

LAUSUNTO POHJAVESIEN SUOJELUN SÄÄNTELYN KEHITTÄMISTÄ TARKASTELEEN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa pohjavesien suojelun sääntelyn kehittämistä tarkastelleen työryhmän raportista. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Työryhmän tavoitteena on ollut selvittää pohjavesialueiden kartoitukseen, luokitukseen ja käyttöön sekä pohjavesien suojelusuunnitelmiin liittyvät lainsäädännölliset ja menettelylliset kehittämistarpeet ja tehdä ehdotuksia kehittämisvaihtoehtoiksi pohjavesien suojelun tehostamiseksi ja eri toimijoiden oikeusturvan parantamiseksi. Työryhmän toimeksiannon taustalla on ollut vesilainsäädännön uudistamisen yhteydessä annettu eduskunnan lausuma (HE 277/2009 vp — EV 355/2010 vp).

Raportissa on tarkasteltu pohjavesien käyttöä ja suojelua koskevaa lainsäädäntöä Suomessa ja eräissä muissa valtioissa. Raportissa on esitetty neljä erilaista vaihtoehtoa (s. 57-58) nykyisen sääntelytilanteen kehittämiseksi. Nämä ovat: 1) nykykäytäntö; 2) pohjavesien suojelusuunnitelmien sisällyttäminen lainsäädäntöön; 3) suojelusuunnitelmien täytäntöönpano suoja-aluemenettelyllä; ja 4) suojelusuunnitelmista luopuminen.

Raportissa on analysoitu vaihtoehtojen vaikutuksia mm. ympäristönsuojelun, kansalaisten oikeusturvan sekä viranomaisten ja toiminnanharjoittajien tehtävien/vastuiden näkökulmasta. Työryhmä on päätenyt esittämään jatkokehittelyn perustaksi vaihtoehtoa 2. Ehdotetussa mallissa sääntely jakautuisi toisaalta *pohjavesialueiden kartoitukseen ja luokitukseen*, toisaalta pohjavesialuetta koskevan *suojelusuunnitelman laatimiseen*.

Ehdotuksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulisi kartoittaa pohjavesialueet ja luokitella vedenhankintakäyttöön soveltuvat alu-

J:\LAVO\YHTEINEN\LAUSUNTO\2013\ym2002.js (Pohjavesien suojelusuunnitelmat).doc

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Telekopio
(09) 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

et. Tässä yhteydessä kaikille varattaisiin tilaisuus lausua käsityksensä asiasta. Asianosaisten oikeusturvan ja viranomais toiminnan julkisuuden kannalta on tärkeää, että pohjavesialueiden kartoitukselle, rajaamiselle ja luokittelulle luodaan yhtenäiset lainsäädännölliset puitteet. Pohjavesialueiden kartoitukset ja luokitukset eivät kuitenkaan olisi hallinnollisia päätöksiä eikä niihin voisi hakea muutosta.

Myös sellaisten pohjavesialueet, joille on jo aikaisemmin laadittu suojelusuunnitelmat, tulisi kartoittaa ja luokitella. Kun otetaan huomioon aikaisempien selvitysten tarkkuustason vaihtelut ja niiden valmistelussa noudatettu menettely, voidaan ratkaisua pitää perusteltuna.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimisesta vastaisivat kunnat. Suunnitelma voitaisiin laatia sellaisten kunnan alueella sijaitsevien pohjavesialueiden suojelemiseksi, joihin kohdistuu niiden tilaan merkittävästi vaikuttavaa ihmisen toimintaa tai joissa ympäristötavoitteita ei mahdollisesti saavuteta. Suojelusuunnitelmia laadittaessa tulisi kaikille varata tilaisuus lausua käsityksensä asiasta. Suojelusuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen voitaisiin hakea muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään.

Ehdotetun 4 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan suojelusuunnitelmassa on esitettävä tarpeelliset tiedot pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista ja toimenpiteistä pilaantumisen vaaran vähentämiseksi. Kyse olisi tältä osin eräänlaisesta aluekohtaisesta riskikartoituksesta ja riskien hallintasuunnitelmasta. Säännöksestä tai sen perusteluista ei ilmene, kuinka konkreettisista tai pitkälle menevistä toimenpiteistä olisi kyse. Epäselväksi jää esimerkiksi se, voisiko toimenpiteen sisältönä olla kieltä sijoittaa tiettytyypistä pohjavesiä vaarantavaa toimintaa alueelle.

Ehdotuksen mukaan suojelusuunnitelmilla ei olisi itsenäistä oikeudellista merkitystä, vaan ne toimisivat taustaselvityksinä ympäristölainsäädännön mukaisissa menettelyissä ja hankkeissa, kuten maankäytön suunnittelussa sekä vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa menettelyissä. Jatkovalmistelussa tulisi vielä harkita, onko valittu ratkaisu toimiva vai olisiko selkeämpi ratkaisu löydettävissä.

Ylivohtaja

Pekka Nurmi

Lainsäädäntöneuvos

Jari Salila